

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

*(для студентів магістратури заочної форми навчання
спеціальності 073 – Менеджмент)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2017

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Електронне урядування» (для студентів магістратури заочної форми навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : С. О. Гайдученко, С. І. Чернов. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 16 с.

Укладачі д-р наук з держ. упр. С. О. Гайдученко,
д-р наук з держ. упр. С. І. Чернов

Рецензент М. М. Новікова, доктор економічних наук, професор
Харківського національного університету міського господарства
імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою менеджменту і адміністрування, протокол №1
від 31 серпня 2017 р.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТ ТЕМ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	15

ВСТУП

Контрольна робота є однією з важливих форм поточного контролю за самостійною роботою студентів. Мета контрольної роботи з дисципліни «Електронне урядування» – закріпити, поглибити та узагальнити теоретичні знання та практичні навички, отримані студентами під час опанування навчальної дисципліни, вивчення зарубіжного досвіду електронного урядування.

Перелік тем контрольних робіт розроблено відповідно до навчальної програми, охоплено головні аспекти дисципліни. Номер варіанта контрольної роботи відповідає порядковому номеру студента в груповому журналі. Якщо кількість студентів у групі перевищує кількість тем, то рахунок починають спочатку. Наприклад, студент під номером 21 у груповому журналі вибирає №1 (варіант 1), і рахунок починають знову.

Виконання контрольної роботи базується на вивченні концептуальних засад та державної політики електронного урядування, законів та підзаконних нормативно-правових актів України щодо інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні.

Джерелами отримання фактичних даних можуть слугувати книги й навчальні посібники, довідники, періодичні видання, журнали та газети, різні інформаційні бюлетені, а також нормативні документи. Під час виконання контрольних робіт доцільно користуватися літературними джерелами. Що стосується навчального курсу «Електронне урядування», список яких додається. Студент має здійснити цілеспрямований відбір спеціальної наукової літератури та необхідних нормативних документів.

Під час виконання контрольної роботи з дисципліни «Електронне урядування» студенти повинні докладно розкрити сутність питань, зазначених в обраному варіанті. Питання потрібно розглядати в тій послідовності, у якій вони визначені в завданні.

Контрольна робота має складатися з таких структурних елементів:

- титульний аркуш, на якому зазначається назва міністерства, навчального закладу та кафедри, номер варіанта контрольної роботи, відомості про студента (факультет, група, номер у груповому журналі, шифр, прізвище, ініціали), місце й рік написання;

- розгорнутий план визначених за варіантом питань, що відбиває внутрішню структуру роботи;

- вступ; у вступі зазначається мета й завдання роботи, визначається актуальність розглядуваних питань коротко описується структура контрольної роботи;

- основна частина становить відповіді на теоретичні питання, які мають бути повними та конкретними. Можна використовувати статистичну й аналітичну інформацію, посилання на нормативно-правові акти, наводити таблиці, схеми, діаграми;

- висновок; у висновку підводиться підсумок проведеної роботи. Тут варто розглянути сутність визначеної проблеми, вказати можливі напрями її використання, запропонувати перспективні шляхи подальшого розроблення теми; висновки засвідчують те, якою мірою авторові вдалося досягти мети, визначеної у вступі, і чи вдалося вирішити передбачені завдання;

- список використаних джерел в алфавітному порядку; до списку використаних джерел автор контрольної роботи включає ті книги й статті, які він використовував у процесі її написання. Не варто розглядати праці, з якими студент не був ознайомлений. Видання в списку літератури описуються відповідно до чинних стандартів. Список літератури повинен становити не менше ніж 10 найменувань. Добираючи літературу (монографії, підручники, журнальні статті тощо), необхідно брати до уваги дату її видання. Насамперед необхідно використовувати останні видання.

Окрім опублікованих праць, студенти можуть скористатися інформаційними ресурсами мережі Інтернет. В цьому разі необхідно подавати посилання на джерела, зазначаючи повну назву роботи та її електронну адресу.

У тексті роботи потрібно виокремлювати й зазначати назву розділів.

Зміст контрольної роботи повинен відповідати планові й розкривати зміст питання варіанта.

Сторінки необхідно пронумерувати. Загальна нумерація починається з титульного аркуша, однак його номер не зазначається.

Посилання на джерела необхідно подавати в тексті контрольної роботи у квадратних дужках. Приміром, посилання [5, с. 7] означає, що 5 – це порядковий номер джерела, позначеного в списку літератури, а 7 – сторінка вказаного джерела.

Контрольна робота може бути надрукована або написана від руки великими, чіткими літерами. Обсяг контрольної роботи повинен становити 12 – 15 сторінок друкованого (набраних 14 шрифтом через 1,5 інтервала) або 15 – 18 сторінок рукописного тексту (учнівський зошит). До того варто пам'ятати, що головною вимогою є розкриття суті питань варіанта, а не кількість сторінок. Наприкінці роботи студент обов'язково повинен поставити підпис та дату виконання контрольної роботи.

Дотримання всіх правил, що стосуються форми та змісту роботи – запорука її успішного виконання й отримання відповідної оцінки. Оцінюється зміст, повнота викладеного матеріалу, грамотність, логічність, наявність власних висновків та узагальнень, а також рівень самостійності.

Не допускається переписування та цитування текстів без зазначення посилань на відповідні джерела. Робота не зараховується, якщо вона завантажена з Інтернету.

Студент здає контрольну роботу до складання заліку. Під час заліку обов'язково проводиться співбесіда за питаннями розглянутими в контрольній роботі. Контрольна робота може бути не зарахована викладачем, якщо недостатньо розкрита сутність питань, визначених у варіанті, розглянуті не всі питання або робота неналежно оформлена. У такому разі студенту потрібно доопрацювати роботу, врахувавши всі зауваження викладача.

ЗМІСТ ТЕМ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Електронний уряд і електронне урядування : поняття й сутність. Головні цілі та завдання електронного урядування в Україні.
2. Електронний парламент. Автоматизація процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії. Електронне звернення громадян.
3. Інформаційна безпека в електронному урядуванні. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема електронного урядування. Основні принципи та завдання захисту інформації в електронному урядуванні.

Варіант 2

1. Електронна демократія : поняття і сутність. Які елементи електронної демократії реалізовані на сьогодні в Україні? Які економічні переваги має для суспільства загалом запровадження е-демократії?
2. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Національна система індикаторів розвитку інформаційного суспільства в Україні.
3. Основні підходи та моделі побудови електронного уряду. Архітектура електронного уряду. Елементи електронного уряду.

Варіант 3

1. Поняття інформаційного суспільства. Головні ознаки та особливості сучасного інформаційного суспільства. Головні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства.
2. Географічні інформаційні системи (ГІС) в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

3. Економічні аспекти впровадження і функціонування електронного уряду. Організаційні аспекти впровадження електронного управління. Кадрові аспекти впровадження і функціонування технологій електронного управління.

Варіант 4

1. Теоретичні засади електронного урядування: теорія нового державного менеджменту, теорія політичних мереж.

2. Організаційні та технологічні засади е-урядування. Головні фактори, що перешкоджають запровадженню та розвитку технологій електронного урядування в системі державного управління та місцевого самоврядування.

3. Електронний документообіг як технологічна основа взаємодії органів державної влади й місцевого самоврядування, громадян та бізнесу в умовах електронного урядування. Головні особливості системи ЕДО та вимоги що до них. Законодавство з питань ЕДО.

Варіант 5

1. Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного уряду. Базові нормативно-правові акти у сфері е-управління й інформатизації в Україні.

2. Завдання державної політики у сфері державних електронних інформаційних ресурсів. Бази даних. Відмінні ознаки бази даних. Система управління базами даних. Класифікація баз даних.

3. Електронний цифровий підпис. Засади формування та надання електронного цифрового підпису (ЕЦП). Національна система електронного цифрового підпису, її організаційна структура, функції та завдання суб'єктів Національної системи ЕЦП. Стан та перспективи розвитку Національної системи ЕЦП. Нормативно-правова база з питань ЕЦП.

Варіант 6

1. Зміст етапів становлення електронного урядування в Україні. Пілотний проект поняття та його сутність. Регіональні ініціативи щодо розвитку електронного урядування. Проекти «Електронне село», «Електронне місто», «Електронний регіон» тощо.

2. Вимоги до сучасних систем електронного документообігу. Характеристики та критерії систем електронного документообігу.

3. Єдиний інформаційний простір як сукупність стандартизованих технологій. Принципи сучасної інформаційної геополітики. Напрями розвитку національних інфраструктур і систем.

Варіант 7

1. Базові модулі електронного урядування в західних країнах : G2G – government to government, G2B – government to business, G2C – government to citizens. Моделі електронного урядування.

2. Нормативно-правове забезпечення доступу до публічної інформації в Україні: стан та проблеми. Доступ до публічної інформації як інструмент відкритості влади. Доступ до публічної інформації як важлива складова взаємодії влади та громадськості.

3. Телекомунікаційні й інформаційно-комунікаційні системи. Головні напрями розвитку телекомунікаційних мереж. Інтернет як основа електронного управління.

Варіант 8

1. Оцінка та контроль за діяльністю органів влади та місцевого самоврядування з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування. Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики.

2. Системи електронних платежів. Електронні архіви й управління документами. Національні облікові системи (реєстри, кадастри).

3. Головні принципи побудови інформаційно-технічної інфраструктури. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ.

Варіант 9

1. Портал державних послуг. Особливості побудови порталів органів влади у світі. Моделі побудови порталів органів влади.

2. Нормативне забезпечення комплексного захисту інформації в інформаційних системах. Базова термінологія систем захисту інформації. Головні принципи і концептуальні засади організації забезпечення технічного захисту інформації в Україні.

3. Роль інформації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Інформаційно-аналітична діяльність. Методологія, технологія та організація процесу інформаційно-аналітичної діяльності.

Варіант 10

1. Інформаційний простір: поняття й основні компоненти. Технологічна основа інформаційної інфраструктури системи електронного уряду, її складові.

2. Досвід Великобританії, США, Канади та ЄС щодо побудови порталів органів влади.

3. Інформаційна безпека в системі електронного урядування. Державна політика інформаційної безпеки. Сутність поняття «інформаційна безпека». Об'єкт інформаційної безпеки. Чинники закони та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють питання інформаційної безпеки.

Варіант 11

1. Електронні адміністративні послуги: базові поняття, сутність. Елементарні та композитні адміністративні послуги. Послуги для бізнесу. Послуги для громадян. Послуги органам влади.

2. Головні завдання нормативно-правового регулювання е-урядування. Сфери нормативно-правового регулювання в е-урядуванні. Чинні нормативно-правові акти щодо регулювання е-урядування в Україні.

3. Аналітичні документи, що застосовуються в публічному управлінні. Національний депозитарій електронних інформаційних ресурсів.

Варіант 12

1. Головні принципи гарантування інформаційної безпеки. Завдання захисту інформації. Напрями інформаційної безпеки.

2. Адміністративна послуга: поняття, головні ознаки, принципи надання, різновиди. Досвід провідних країн світу щодо впровадження адміністративних послуг. Критерії оцінювання якості та стандартів надання адміністративних послуг в Україні та в країнах Європейського союзу.

3. Упровадження елементів електронного управління в Україні. Інтеграція і стандартизація міжгалузевих інформаційних систем. Упровадження ефективних відомчих інформаційних систем.

Варіант 13

1. Електронний документообіг як основа діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Електронний документ. Технологія електронного документообігу. Закон України «Про електронний документ і електронний документообіг», його сутність.

2. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.

3. Захист персональних даних в Україні: стан та перспективи. Відповідальність за порушення права на доступ до інформації в Україні. Перспективи правового регулювання в інформаційній сфері України.

Варіант 14

1. Електронний цифровий підпис. Національна система електронного цифрового підпису. Механізм електронного цифрового підпису.

2. Проблеми цифрової нерівності в контексті розбудови інформаційного суспільства та розвитку електронного урядування. Основні причини виникнення цифрової нерівності в суспільстві. Шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.

3. Електронне урядування та протидія корупції. Електронна участь громадян у процесі прийняття державних рішень.

Варіант 15

1. Державна політика та державне управління з питань електронних інформаційних ресурсів. Стан національних електронних інформаційних ресурсів в Україні та тенденції їхнього розвитку.

2. Електронні вибори як елемент представницької демократії. Упровадження порталів для інтерактивного голосування з інформацією про партійні програми та дискусійними форумами. Електронне голосування як засіб зміцнення демократії. Переваги та недоліки електронного голосування.

3. Етапи побудови portalу органу державної влади. Поняття й класифікація порталів. Структура portalу органу державної влади. Основні функції portalу органу державної влади.

Варіант 16

1. Базові підходи й моделі побудови електронного уряду.

2. Державна (національна) інформаційна політика, її мета, зміст, основні завдання. Головні функції державного управління та місцевого самоврядування за умов електронного урядування, їх характеристика, умови забезпечення виконання та структура.

3. Електронний парламент. Автоматизація процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії. Електронне звернення громадян.

Варіант 17

1. Інформаційно-технологічна інфраструктура, характеристика її складових.

2. Сучасні інфраструктури електронної ідентифікації та авторизації громадян. Електронні ідентифікаційні карти. Застосування електронного цифрового підпису. Унікальні персональні номери як засіб ідентифікації громадян. Електронні паспорти.

3. Обов'язкові умови створення е-урядування. Інтегровані кількісні та якісні оцінки е-урядування в країні. Органи державної влади, що забезпечують загальну координацію політики та практичної діяльності на стратегічному рівні у сфері ІКТ й е-урядування в Україні.

Варіант 18

1. Інформаційні ресурси органів державної влади та місцевого самоврядування. Головні завдання управління інформаційними ресурсами.

2. Портали – базова інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні. Особливості побудови порталів органів влади у світі.

3. Проблеми цифрової нерівності в контексті розбудови інформаційного суспільства та розвитку електронного урядування. Головні причини виникнення цифрової нерівності в суспільстві. Шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.

Варіант 19

1. Глобальні комп'ютерні мережі: базові поняття, принципи функціонування. Пошукові системи.

2. Класифікація електронних інформаційних ресурсів. Організаційна структура електронних інформаційних ресурсів. Електронні інформаційні ресурси органів державної влади та місцевого самоврядування.

3. Вихідні фактори формування та змінювання змісту функцій державного управління та місцевого самоврядування під час електронного урядування. Модель та стратегії державного управління в умовах інформаційного суспільства та електронного урядування. Передумови та проблеми впровадження електронного урядування.

Варіант 20

1. Головні функції інтернет-порталу органу державного управління. Структура порталу.

2. Електронні адміністративні послуги. Досвід провідних країн світу щодо впровадження адміністративних послуг. Критерії оцінювання якості та стандартів надання адміністративних послуг в Україні та в країнах Європейського Союзу.

3. Сучасні інфраструктури електронної ідентифікації та авторизації громадян. Електронні ідентифікаційні карти. Застосування електронного цифрового підпису. Унікальні персональні номери як засіб ідентифікації громадян. Електронні паспорти. Прикладні системи, що забезпечують окремі сервіси та послуги е-уряду.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Данилин А. В. Электронные государственные услуги и административные регламенты : от политической задачи к архитектуре «Электронного правительства» / А. В. Данилин. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 336 с.
11. Дубов Д. В. Основи електронного урядування: Навчальний посібник / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 176 с.
12. Електронне урядування : підручник / авт. кол. : В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. ; за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка ; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. – Київ : НАДУ, 2014. – 352 с.
13. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій / С. В. Дзюба, І. Б. Жилияєв, С. К. Полумієнко та ін.; За ред. А. І. Семенченка. – Київ, 2012.
14. Інформатизація управління соціальними системами : Орг.-правові питання теорії та практики : навч. посібник / В. Д. Гавловський, Р. А. Калюжний, В. С. Цимбалюк та ін.; За заг. Ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – Київ : МАУП, 2003. – 336 с.
15. Клименко І. В. Система електронного документообігу в державному управлінні : Навч.-метод. посібник / І. В. Клименко, К. О. Линьов. – Київ : Вид-во НАДУ, 2006. – 32 с.
16. Клименко І.В. Технології електронного врядування / І. В. Клименко, К. О. Линьов. – Київ: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби , 2006. – 192 с.
17. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві : [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – 312 с.

Допоміжна

1. Георгиев И. Центральная Европа на пути к электронному правительству / И. Георгиев // Государственное управление в переходных экономиках. Интернет на службе граждан. – Київ : Международный центр перспективных исследований, 2003. – С. 11–14.

2. Демпси Дж. Электронное правительство и его выгоды для широких масс / Дж. Демпси // Государственное управление в переходных экономиках. Интернет на службе граждан. – Київ : Международный центр перспективных исследований, 2003. – С. 24–27.

3. Клименко И. В. Проблемы внедрения информационной системы «электронное правительство» в государственное управление / И. В. Клименко, Г. С. Литвинов // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентові України : Сучасні проблеми державного управління / За заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. – Київ : Вид-во УАДУ, 2003. – Вип.1. – С. 98–105.

4. Машкаров Ю. Г. Електронне врядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник. / Ю. Г. Машкаров, О. В. Орлов, П. С. Клімушин та ін. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 292 с.

5. Нестеренко О. В. Використання геоінформаційних технологій для забезпечення системи електронного уряду / О. В. Нестеренко // Ученые записки Таврического национального университета. – 2004. – Серия «География». – Том 17 (56). – № 2. – С. 99–104.

6. Роджерс Э. Коммуникации в организациях: пер. с англ. / Э. Роджерс, Р. Агарвала-Роджерс. – М. : Экономика, 1980. – 176 с.

7. Раздорожный А. А. Документирование управленческой деятельности: Уч. пособие. / А. А. Раздорожный – М. : ИНФРА-М, 2007. – 304 с.

8. Серенок А. О. Комплексний індекс показника готовності до електронного уряду / А. О. Серенок // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2009. – Вип. 2 (25). – С. 353 – 359.

9. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн. : <http://www.kbuapa.kharkov.ua>

10. Соколов В. С. Документационное обеспечение управления : учебник / В. С. Соколов. – 2-е изд. – М. : ФОРУМ : ИНФРА-М, 2007. – 176 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ»

*(для студентів магістратури заочної форми навчання
спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладачі: **ГАЙДУЧЕНКО** Світлана Олександрівна,
ЧЕРНОВ Сергій Іванович

Відповідальний за випуск *М. М. Новікова*

Редактор *О. А. Норик*

Комп'ютерний набір *С. О. Гайдученко*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарової*

План 2017, поз. 343 М

Підп. до друку 08.09.2017

Формат 60x84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 1,0

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017 р.